

DE SCHAKEL

GC TEN NOEY

TUSSEN MENSEN, GEMEENSCHAPPEN EN CULTUREN



PB-PPIB-6408
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor -
Brussel X
Jaargang 50 - NR 4



5

NOV
DEC
2023

Nederlandstalig tweemaandlijks
tijdschrift voor Sint-Joost-ten-Node,
de Leopoldswijk en de Noordoostrwijk
P3A9140

DE HERFST WORDT POËTISCH

UNE SOCIÉTÉ QUI
ABOLIT TOUTE AVENTURE
FAIT DE SON ABOLITION
LA SEULE AVENTURE
POSSIBLE

LA PASSION DE LA
LIBERTÉ EST BRÛLANTE
DEPUIS VOS CASSE
HÉLÉCRISE



brusselse
gemeenschaps
centra

3-5 **BINNENSHUIS**

BRUSSEL HELPT 2023
LIEDJES EN RITMES
KLEDINGRUIL
UNIVERSUM AZIZUM

6-7 **UIT DE TIJD**

BEKENDE PERSONAGES OP DE BEGRAAFPLAATS
VAN SINT-JOOST-TEN-NODE, DEEL 2.

8-9 **STADSBEESTJES**

DE HUISKAT

10 **OVER DE VLOER**

HANNAH JACOBS

11 **DE BIB BELICHT**

CANTINE JOSÉE

12-13 **AL WAT GROEIT**

HERBRONNEN IN SINT-JOOST

14 **KORTSLUITING**

SLIMME RADIATORKNOPPEN

15 **OP DE STOEP**

GEHOORD IN TEN NOEY
KERSTVAKANTIE

MET DE STEUN VAN

GC TEN NOEY MAAKT
DEEL UIT VAN



SAINT-JOSSE
SINT-JOOST



BRUSSEL HELPT: EEN DAK VOOR ALTIJD

Brussel Helpt is de jaarlijkse solidariteitsactie van BRUZZ, in samenwerking met de Brusselse gemeenschapscentra. Dit jaar steunen we Straatverplegers, een initiatief dat dakloosheid de wereld uit wil helpen.

Wie een dak boven het hoofd heeft, schrikt er soms van hoeveel mensen dat niet hebben. Zo verging het ook twee jonge verpleegsters die in 2005 met ontzetting keken naar het aantal dakloze mensen in Brussel. Samen besloten ze om datzelfde jaar 'Straatverplegers vzw' op te richten en daar wat aan te doen.

De vzw ontwikkelde in de loop der jaren een methodiek waarbij hygiëne en gezondheid centraal staan om een band op te bouwen met de meest kwetsbare, dakloze mensen. Sinds 2011 werd huisvesting bovendien een belangrijk aspect in het werk van de medisch-sociale organisatie. "Voor ons is dakloosheid geen fataliteit," zegt communicatieverantwoordelijke Koen Van den Broeck. "Er zijn altijd oplossingen. Via ons traject – dat bestaat uit verschillende fases van opvolging – proberen we de meest kwetsbaren onder ons aan een dak te helpen."

Vandaag telt Straatverplegers een zestigtal personeelsleden die actief zijn in Brussel en Luik. Voor hen wordt de uitdaging er niet kleiner op. "We zien de laatste jaren een enorme toename van psychische tot psychiatrische problemen," aldus Van den Broeck. "Dat vormt een grote uitdaging op het terrein. Daarnaast is er

de drugsproblematiek die sterker wordt, maar het blijft ook een uitdaging van voldoende, betaalbare woonegelegenheden te vinden."

Een andere uitdaging voor Straatverplegers is te vermijden dat mensen op straat terecht komen. "Ook daar zetten we op in.

Het is deels de laatste etappe van ons begeleidingstraject, maar deels ook preventie. We werken immers vaak met mensen die op het randje balanceren en risico lopen op straat te belanden. Dat proberen we te verhinderen."

Van 2011 tot op vandaag kon Straatverplegers al zo'n 200 mensen van straat halen en hen een dak boven het hoofd bezorgen. In 2022 volgden ze meer dan 160 mensen op. Datzelfde jaar verrichtten ze meer dan 20.000 diensten voor hun patiënten.

Om hun werking te garanderen, is evenwel steun nodig. Met de steun van Brussel Helpt wil Straatverplegers verderwerken aan de woonproblematiek in Brussel en Luik, met als doel dakloosheid de wereld uit te helpen. De droom van Straatverplegers steunen kan door op 25 november spaghetti te eten. Meer info via www.brusselhelpt.be



Josée kookt natuurlijk superlekker, maar vindt het niet zo belangrijk of zij nu de beste of tweedebeste saus van Brussel maakt. Ze vindt het wel fijn om mensen van allerlei slag te verzamelen rond een dampend bord pasta. Zeker als dat voor het goede doel is. Goed om weten: wil je liever 's middags je spaghetti, check dan bij de collega's van Aximax!

Zaterdag 25 november, van 18.00 tot 21.00 uur in Ten Noey. Reserveren kan online via brusselhelpt.be, maar je kan ook aan kansentarieef betalen aan het onthaal van Ten Noey.



LIEDJES EN RITMES

"Liedjes en ritmes" is een project van een jaar in Sint-Joost-ten-Node dat vrouwen wil inspireren om samen in verschillende talen te zingen en ritmes te improviseren, tijdens een reeks van tweewekelijkse workshops, doorgaans op dinsdagvoormiddag. We doen ook een beroep op artiesten met verschillende achtergronden en in verschillende talen. Een project van Femma Wereldvrouwen vzw / Femma Quartier Sint-Joost met de steun van BeTalky.

Meer info: 0473 525 921 - meriem.saissi@femma.be



KLEDINGRUIJ

Hallo,

Welkom op de volgende kledingruil!

HOE WERKT HET?

Iedereen brengt kleding, schoenen en accessoires die men wil ruilen.

We stellen onze kleren ten toon en zoeken ons geluk in de zaken van anderen.

Het principe is niet om het ene kledingstuk absoluut te ruilen voor het andere, maar om gewoon naar eer en geweten te geven en te nemen, ongeacht de hoeveelheid. De kleding moet in goede staat zijn! Kleding in slechte staat wordt niet geaccepteerd!

Aan het einde van de dag kun je ervoor kiezen om je overgebleven kledingstukken mee terug te nemen of ze bij ons achter te laten om aan een goed doel te schenken.

Geef deze uitnodiging door!

Els, Monia, Annick, Elisa, Ilse, Isabelle, Sofie, Lotte, Alena et Vinciane

Zondag 10 december 2023 van 11.00 tot 17.00 uur in Ten Noey.

Prijs: € 2



BINNENSHUIS

UNIVERSUM AZIZUM

Aziz Lahlou leerden we vorig jaar kennen in Cantine Josée. En misschien ken jij hem ook nog van De Schakel van januari-februari 2023. Hij is een man van vele kunsten. Helemaal autodidact. Tot eind november presenteert Ten Noey iets als een overzichtstentoonstelling van zijn collagewerk. Hij liet ons een selectie uit zijn werk maken. Hij toverde het ene doek na het andere tevoorschijn en daarbij liet hij zich plots ontvallen: "Ah oui, je suis une fabrique..." "Ok, dan. Dan nemen we alles mee en tonen de totale productie van die fabriek" dachten we. Dompel je onder in een universum van kleuren en scheuren. Figuratief en abstract. Donker en vrolijk. Deze ogenschijnlijk kinderlijk eenvoudige collagetechniek levert fantastische beelden op bijeen gebracht in een tot het plafond gevuld kabinet: het Universum Azizum. En hou vrijdagavond 10 november vrij.

'AZIZ LIVE

Vrijdag 10 november vanaf 18.00 uur.

Expo nog tot 1 december!



5



Laat je stem horen: Doe mee met de N100!

Weet jij hoe we Brussel leefbaarder en duurzamer kunnen maken? Denk jij graag mee na over de rol van de gemeenschapscentra in onze stad? Stel je dan kandidaat voor de N100.

Onze stad is voortdurend in beweging en N22, het netwerk van de Brusselse gemeenschapscentra, beweegt mee. Om te weten wat er leeft in onze stad en wat we voor jou kunnen betekenen, gaan we in gesprek met Brusselaars. Hoe doen we dat? We laten 100 Brusselaars die samen onze stad vertegenwoordigen in de N100. De N100 wordt zo een forum van Brusselaars uit alle hoeken van de stad. Jong en oud, mensen die vlot Nederlands praten en mensen die nog aan het oefenen zijn. Bezoekers van de gemeenschapscentra, maar ook mensen die er nog nooit geweest zijn. Samen denken ze na over de toekomst van onze gemeenschapscentra in Brussel.

Iets voor jou?

De N100 komt samen op zaterdag 23 maart en zaterdag 18 mei, van 10u tot 18u. De N100 is meertalig en de deelnemers beslissen zelf welke onderwerpen die dagen besproken worden.

Surf naar [N100.brussels](https://n100.brussels) en schrijf je in!



VOLG ONS
f i y
@N22brussel

Opgelet: Omdat we streven naar een goede weerspiegeling van Brusselaars is niet iedereen die zich kandidaat stelt zeker van een plaatsje in de N100. Als je je kandidaat stelt, zal je dan ook enkele vragen moeten beantwoorden.

Praktisch

Stel je kandidaat vanaf maandag 11 december. Je kan nu al je contactgegevens achterlaten op N100.brussels, bellen naar **02 563 05 78** of een (WhatsApp)berichtje sturen naar **0490 67 82 56**. We nemen dan contact met je op. Eind januari laten we de N100.

De gelote deelnemers kunnen rekenen op een vergoeding, boeiende ontmoetingen, een lunch, kinderopvang en toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

LAAT JE STEM HOREN!



BEKENDE PERSONAGES OP DE BEGRAAFPLAATS VAN SINT-JOOST-TEN-NODE

DEEL 2

07. ALLERHEILIGEN EN ALLERZIELEN



Een zicht op een van de mooiste lanen van de begraafplaats, met prachtige monumenten van bekende personen en notabelen. Deze prentbriefkaart werd verzonden in 1906. De Katholieke kerk heeft in haar feestkalender 1 november uitgeroepen tot het feest van Allerheiligen en 2 november tot het feest van Allerzielen. Op 1 en 2 november zijn er duizenden mensen, gelovigen en ongelovigen, die zich begeven naar de kerkhoven en begraafplaatsen om hun geliefden, ouders en voorouders, maar ook hun overleden kinderen en kleinkinderen, te herdenken. Grafstenen worden gepoetst om nadien te versieren met bloemen en kaarsen. Spijtig genoeg zijn er vele vergeten zieltjes, die door de tijd zijn vergeten, daar verschijnen noch bloemen, noch kaarsen, en ... geen bezoek meer. De jongste generatie heeft van hen nooit gehoord. Men kan zich hier terecht de vraag stellen: wat weet mijn kleinkind over mijn grootouders?

08. EDOUARD VAN BEGIN, GESNEUVELD TE AARSCHOT OP 19 AUGUSTUS 1914.

Epitaaf: A EDOUARD / VAN BEGIN / ETUDIANT DE LA / FACULTE DE DROIT / DE L'UNIVERSITE / LIBRE DE BRUXELLES / 1er SOLDAT AU 29e / REGIMENT DE LIGNE / MORT POUR LA PATRIE / AU COMBAT / D'AERSCHOT LE 19 AOUT / 1891 - 1914.

Zijn grafmonument is zeer intact gebleven en heeft gedurende decennia weer en wind doorstaan. Op een sokkel bevindt zich zijn borstbeeld (1917), een werk van beeldhouwer A. Malfait. Edouard-Clément Van Begin was met zijn regiment te Aarschot op woensdag 19 augustus 1914, waar hij sneuvelde in de gevechten. Op die dag was het Duitse leger in Aarschot en werd de Duitse generaal-majoor Johannes Stenger (1856-1914) van de 8ste infanteriebrigade, op het balkon van de woning van burgemeester Jozef Tielemans, op de Grote Markt, neergeschoten. De Duitsers beschuldigden de Aarschotse burgers van vrijeschutters. Zij namen weerwraak, beschoten, brandden en plunderden de stad. 173 Onschuldige burgers werden neergeschoten en 366 huizen werden verwoest. Achteraf bleek dat een Duitse weerkaatste kogel hun generaal geraakt had. Het Duitse leger was tijdens de Eerste Wereldoorlog bijzonder agressief en gruwelijk tegenover burgers. Aarschot, samen met zes andere steden ontvingen later de titel van "Martelaarsstad". Deze steden zijn: Aarschot, Andenne, Dendermonde, Dinant, Leuven, Tamines en Visé. Edouard Van Begin werd hier begraven op 22 december 1914 (Caveau nr. 514 p). Zijn grafmonument bevindt zich aan de Oostlaan, park 16, terrein 2, perceel 74. Zie: C. Vandervelde, p. 653.





09. CHARLES EVRARD, INDUSTRIEEL EN GEMEENTERAADSLID.

Epitaaf: A / Charles Evrard / Industriel / Conseiller Communal / Officier de la Légion / d'honneur / Décoré de l'Ordre de / Ste Anne de Russie / 1825 – 1896.

Charles Evrard werd geboren te Luik in 1825 en overleed te Sint-Joost-ten-Node in 1896. Hij was ingenieur en industrieel; werd gemeenteraadslid bij de gemeenteraadsverkiezingen van 26 oktober 1869, tot 1884. Zijn grafmonument (concessie 69-70) bevindt zich op de Grote laan (avenue Grande), (achter het grafmonument van Charles Rogier), park 7, terrein 6, perceel 44. Zie: C. Vandervelde, p. 663.



10. CHARLES DEGROUX

(Komen/Fr. 1825 – Sint-Joost-ten-Node 1870). Franse kunstschilder, etser en steendrukker.

Epitaaf: A Charles DEGROUX – Ses amis. 4 août 1825 – 30 mars 1870.

Charles Degroux werd geboren in Frans Komen (Frankrijk) op 4 augustus 1825, als achtste zoon van Jean-Baptiste (- Elsenne 1846) en van Marie Vandewynckele (1795 –Brussel 1862). De familie verliet in 1833 Komen en vestigde zich in Brussel. Hij was Fransman en de naturalisatie die hij nastreefde zou hij nooit bekomen. Charles huwde op 22 september 1853 met Jeanne Geysens (1824-1889). Het echtpaar vestigde zich in de Overvloedstraat 16. Vanaf maart 1856 betrokken zij een huis in de Molenstraat 39, vanaf 1858, in dezelfde straat, het huis nr. 45 en één jaar later het huis nr. 61. Uit hun huwelijk werden zeven kinderen geboren, waaronder de latere kunstschilder Henri Degroux (St-J-t-Node 1866 - Marseille 1930). Het vroege werk van Charles Degroux bestaat uit historiestukken en religieuze schilderijen in de romantische stijl die toen gangbaar was. Zijn latere werken behoren tot het 19de eeuwse realisme. Een kunstvorm die een natuurgetrouwe weergave vormt van de werkelijkheid, met oog voor details. Hij had ook oog voor het leven bij de verpauperde bevolking en schilderde hun leven en miserie. Zijn werken bevinden zich vooral in privaat bezit en in musea.

Charles Degroux overleed op 30 maart 1870 in zijn woning, Molenstraat 61, amper 44 jaar oud. Hij liet een jonge weduwe en vier kinderen verweesd achter. Zijn overlijden werd in de kunstwereld sterk betreurd. De uitvaart had plaats op zaterdag 2 april om 11 uur. Hij werd onder massale belangstelling begraven. In het sterfhuis werden vier lijkredes uitgesproken. Hij werd bijgezet op de begraafplaats van Sint-Joost-ten-Node. Er werd een oproep georganiseerd aan vrienden en kennissen voor een financiële bijdrage voor het bekostigen van een grafmonument. Dag op dag twee jaar na zijn overlijden werd op 30 maart 1872 zijn grafsteen onthuld, in aanwezigheid van zijn vrienden. Na 151 jaar is deze grafsteen nog in een zeer goede staat. Maar de klimop heeft de grafsteen in zijn greep. Deze grafsteen bevindt zich achteraan op de Oostlaan, juist voorbij de Rogierlaan. Etterbeek herdacht hem met een straatnaam. Zie: C. Vandervelde, p. 683.

Jos Laporte

GERAADPLEEGD WERK:

- Cecilia VANDERVELDE, Les Champs de Repos de la Région Bruxelloise, Brussel, 1997.
- Jozef DE VROEY, Woensdag 19 augustus 1914, Aarschot, z.j.
- Axel TIXHON & Mark DEREZ, Martelaarssteden, augustus – september 1914, Namur, 2014.
- Jan DEWILDE en Jean-Marie DUVOISQUEL, Charles Degroux en het realisme, 1828-1870, Gemeentekrediet, Brussel, 1995.

VOLGENDE MAAL: Het Beleg van Brussel, 1708. Deel I.



DE HUISKAT

De (verwilderde) huiskat (*Felis Sylvestris Catus*) is een stadsbeestje bij uitstek dat al sinds millennia de mens gezelschap houdt. Katten zijn overal en dat is niet altijd goed nieuws voor andere stadsbeestjes...

VAN WILDE KAT NAAR HUISKAT

De kat is niet de eerste viervoetige metgezel van de mens. Die "eer" gaat naar de hond, die afkomstig is van de wolven die reeds met jagers - verzamelaars optrokken. De kat begon pas een rol te spelen in het leven van onze voorouders van zodra ze aan landbouw begonnen te doen. Katten bevonden zich in de buurt van graanschuren waar veel muizen en ratten zaten en waren nuttige ongediertebestrijders. De kat zou zo'n 9000 jaar geleden "gedomesticeerd" zijn uit de Nubische kat in Egypte en het Midden Oosten.

VAN GODIN NAAR HEKS

In het Oude Egypte hadden katten een heilige status, ze werden onder meer verzorgd in de tempel van de kattengodin Bastet. Die tempelkatten werden met de hoogste eer begraven en net als mensen gemummificeerd. Eveneens stonden er zware straffen op het doden of mishandelen van een kat. Ook bij de Germaanse culturen in onze streken stond de kat hoog in aanzien, ze werd geassocieerd met vruchtbaarheid. De godin Freya was steeds in het gezelschap van haar 2 katten. Het was de gewoonte dat de bruidegom

of zijn familie 2 kittens aan de bruid cadeau gaf voor een gelukkig en vruchtbaar huwelijk. Hoewel katten erg nuttige dieren waren voor onze voorouders en hen hielpen met ongedierte bestrijden, werden ze vanaf de middeleeuwen door Christenen meer en meer als slecht en "duivels" beschouwd. We kennen nog altijd het bijgeloof rond zwarte katten en heksen... Die angst en haat werd zo erg dat vanaf de 14de eeuw duizenden katten in onze

streken doodgeknuppeld of levend verbrand werden, al dan niet samen met hun van hekserij beschuldigde baasjes. Vaak werden ze ook van torens naar beneden gegooid (zoals vandaag nog steeds in Ieper herdacht wordt, gelukkig worden er geen echte katten meer van het belfort gegooid maar pluchen beestjes) Het doden van katten had desastreuze gevolgen: de nooit geziene muizen - en rattenplaag die erop volgde maakte dat de pestepidemie zich pijlsnel en overal kon verspreiden... Tot in de 19de eeuw was "katknuppelen" een populair spelletje op Vlaamse kermissen. Wat dierenrechten betreft komen we van ver, van heel ver...

VAN HUISDIER NAAR VERWILDERD

De kat is veruit het populairste huisdier in België, in het Brussels Gewest zijn er (officieel) echter meer hondenliefhebbers met als populairste ras de chihuahua. Er staan een 28 000 - tal katten geregistreerd in Brussel, maar ongetwijfeld zijn er nog eens zoveel die niet geregistreerd zijn! Katten waren niet voor niets een symbool van vruchtbaarheid in het verleden, een gemiddelde katin kan drie nestjes van 4 tot 6 kittens per jaar krijgen, dat kan dus oplopen tot 18 kleine katjes in 12 maanden! Sinds 2018 is het dan ook verplicht je kat te laten steriliseren en registreren met een chip. Het is moeilijk om de naleving van deze wet te controleren, dus heel veel katten worden nooit gesteriliseerd of gechipt. Zo zijn er nog altijd veel nestjes met jonge katjes die vaak worden weggegeven aan mensen die zo'n kitten wel schattig vinden maar verder niet nadenken en zich niet willen engageren om voor een kat te zorgen tot die oud wordt. De dieren eindigen vaak op straat, in een bos of park of in één van de overvolle asielen... Voor die gedumpte katten zit er niets anders op dan te overleven op straat of in het wild. Als roofdieren staan ze bovenaan de voedselketen en laat dat roofdiereninstinct van al die katten nu net een groot probleem zijn voor onze wilde dieren en vogels die het nu al zo moeilijk hebben! Katten die aan hun lot overgelaten worden hebben nu eenmaal geen andere keuze dan op jacht te gaan dus moeten we in de eerste plaats iets doen aan het grote aantal verwaarloosde en verwilderde



katten. In 2021 werden er in het Brussels Gewest alleen al 2822 katten (en 628 honden) achtergelaten of teruggevonden op de openbare weg. Het probleem is nog groter geworden sinds de corona lockdowns. Mensen kochten massaal gezelschapsdieren tijdens de lockdown maar blijken daarna, als alles weer normaal wordt, geen tijd meer te hebben voor hun huisdier... Dieren zouden nooit het slachtoffer mogen zijn van een impulsaankoop! Hier volgen enkele noodzakelijke tips voor mensen die erover denken een kat (of een ander huisdier) aan te schaffen:

- 🐾 Hoe verkrijg ik het dier?** Komt het van mensen of van een handelaar die ik vertrouw, die goed voor de dieren zorgt ?
- 🐾 Hoeveel kost het dier?** Los van de aanschaf, vaccinatie en de sterilisatiekosten moet een huisdier ook regelmatig naar de dierenarts en dat kan erg veel kosten, als je dat geld niet kan of wil uitgeven, haal dan alsjeblief geen dier in huis. (Financiële problemen kunnen ons vroeg of laat overkomen, er bestaat gelukkig een instantie zoals de Stichting Prins Laurent waar mensen met weinig financiële middelen hun metgezel kunnen laten verzorgen)
- 🐾 Heb ik tijd voor het dier?** Kan en wil je 's avonds en in het weekend tijd maken voor je viervoetige vriend? Indien niet, overweeg dan een pluchen beest!
- 🐾 Hoe verzorg ik het dier?** Spreek met mensen die al zo'n diertje hebben, luister naar hun tips.
- 🐾 Hoelang leeft het dier?** Katten kunnen tot 18 jaar worden, je bent verantwoordelijk voor je huisdier zolang het leeft! Niet zomaar voor 2 jaar, of voor de duur van een lockdown! Een huisdier is een deel van je familie. Denk altijd heel goed na voor je dit extra familielid in huis haalt, je bent voor dit dier de belangrijkste persoon ter wereld voor zolang hij / zij leeft.

Er zijn genoeg mogelijkheden om plezier met dieren te beleven zonder de verantwoordelijkheid voor een eigen huisdier: je kan aan cat - of dog-sitting doen, als vrijwilliger gaan helpen in het asiel of in een kattenopvang...

KATTEN EN HET ECOSYSTEEM

Katten, verwaarloosd en verwilderd of niet, brengen schade toe aan ons ecosysteem. Dit was niet altijd zo, maar de natuur staat de laatste 60 jaar meer en meer onder druk. De duizenden huiskatten die vrij rondlopen zijn één van de factoren die maken dat bedreigde vogels en kleine zoogdieren het nog moeilijker hebben. Volgens onderzoek zijn er nochtans dingen die we kunnen doen om katten minder te doen jagen:

- 🐾 Geef je kat gevarieerde voeding, verschillende soorten vers vlees, orgaanvlees...** Als een kat genoeg vitaminen en mineralen uit zijn voeding haalt is hij minder geneigd om in de tuin nog een lekker hapje te gaan zoeken. Voeder de kat ook steeds voordat die naar buiten gaat, met een volle maag zal die minder jagen.
- 🐾 Speel met je kat!** Zorg voor speelgoedjes waar ze achteraan kunnen rennen zodat ze hun energie kwijtraken.
- 🐾 Een kat steeds binnen houden is moeilijk** maar toch zijn er momenten waarop we onze katachtige vrienden beter in huis houden. De natuur is het kwetsbaarst met zonsopgang en zonsondergang, en als er een vogel in de buurt broedt van wie de kleintjes net gaan uitvliegen? Dan best een tijdje huisarrest!
- 🐾 Als je kleine vogels wil beschermen, zorg dan voor enkele doornstruiken in de tuin.** Een sleedoorn, een framboos, een dichte rozenstruik of een stekelige hulst. Katten en andere roofdieren vinden die stekelplanten niet leuk, voor kleine vogels staan de doornen ver genoeg uit elkaar zodat ze zich er niet direct aan pijn doen, zij kunnen zich veilig verstoppen.

Ondergetekende was niet zo'n kattenmens maar opeens verscheen er een door de burens verwaarloosde kat. Kopjes geven, spinnen op mijn schoot, altijd een enthousiaste begroeting 's morgens en als ik van mijn werk thuiskom. Zo komen ze soms in ons leven en kiezen ze ons uit. In een ideale wereld zouden er geen verwaarloosde dieren bestaan en geen asielen nodig zijn... Laat ons in tussentijd goed zorgen voor die lieverds, hen een warme thuis bieden, ze verdienen het en we krijgen er zoveel liefde voor terug!



HANNAH JACOBS



Jacobs

NAAM

Hannah

VOORNAAM

V

GESLACHT

35

LEEFTIJD

39

SCHOENMAAT

Schaarbeek

GEMEENTE

SINT-TRUIDEN, België

LAND VAN OORSPRONG

Nederlands

TAAL VAN HET INTERVIEW

18 oktober 2023

DATUM

TEKST EN FOTOWERKING
© ZIGGY VENDEMIA

maken voor alle kinderen en jongeren, in het bijzonder die in kansarmoede. Mijn dochters volgen les op Sint-Joost-aan-Zee, dus ik ken de school goed. De VGC wil vanaf januari 2024 dat alle Nederlandstalige scholen in Brussel ondersteund worden door een Brede Schoolcoördinator. Ten Nude valt vanaf nu dus ook als basisschool ook onder Brede School Sint-Joost. Vanaf januari 2024 zullen vacatures bekend worden gemaakt voor coördinatoren in alle Brusselse gemeenten.

WAAR ZIJN DE NODEN?

Vroeger gaf ik Nederlands bij OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen), waar een coördinator ontbrak. Nu ben ik er zelf eentje geworden, maar dan elders. Ik zie dus veel mogelijkheden. Digitalisering is een voorbeeld. Veel ouders zijn niet mee met de technologie, dus breng ik alle betrokkenen samen om te plannen over hoe we hier mee om moeten gaan. In november organiseren we in Ten Noey een vorming rond meertalig opvoeden, in samenwerking met Foyer. Hulp bij huiswerk is omwille van een gebrek aan kennis van het Nederlands bij ouders een groot probleem, maar leerkrachten zijn al overbevraagd en we kunnen niet alles van hen verwachten. Naast huiswerk maken is lezen ook een verantwoordelijkheid van de ouders. Onze focus blijft de kinderen en zien dat hun gedrag kopiëergedrag is van hun ouders. Ik zie mama's boeken lezen en hun kinderen die dat ook doen. Bij mama's die enkel een gsm gebruiken zie ik hun kinderen ook enkel die gsm gebruiken. De mama's uit deze laatste groep zie ik dan aan mama's uit de eerste groep vragen hoe ze hun kinderen aan het lezen kunnen krijgen. We willen alle kinderen bereiken maar velen uit kansarme milieus bereiken we nog niet. Scholen zijn bezig met digitalisering maar zijn ook kritisch voor schermverslaving. We moeten nog evalueren of al die schermen nu een meerwaarde bieden of niet. Met de stuurgroep beslissen we vier keer per jaar wat we gaan doen. Ik wil graag ouders meenemen naar het Huis van het Nederlands en hen daar aan een taalniveautest laten deelnemen, om hen daarna in te schrijven voor lessen Nederlands in Ten Noey. Financiën en hopen administratie zijn vaak drempels. Waar kan ik mij waarvoor inschrijven? Er is al zoveel in onze buurt! Die structuur wil ik graag vereenvoudigen en tot bij alle mensen brengen.

HOE BREED IS BREDE SCHOOL SINT-JOOST, HANNAH?

Dat breed verwijst naar het leer- en leefklimaat van kinderen én van hun ouders dat we zo breed mogelijk willen creëren. Het is de bedoeling dat leerlingen én leerkrachten meer in contact komen met de buurt. Uitstappen organiseren naar plekken van ontwikkeling zodat leerlingen context meekrijgen van buiten de school. We willen scholen aan de juiste organisaties linken om zo ieders blik te verruimen. Zo wordt het kinderatelier "Petit Mixed Media" door ons georganiseerd en gaat het al jaren door in Ten Noey, terwijl de school een logischere plek is. Ik merk de voordelen van Ten Noey als locatie. Neem nu die tentoonstelling van Aziz. Kinderen zien die werken hier hangen en gaan van: "Wauw, zo mooi!"

WAT ZIJN DE DINGEN DIE JIJ ZIET ALS COÖRDINATOR?

Netwerken is wat ik doe. In een notedop breng ik organisaties samen om ontwikkelingskansen mogelijk te



CANTINE JOSÉE



Eind augustus sloten we Josée weer in onze armen, om vier weken lang te reizen en te dromen met de Cantine als vertrekpunt. Dankzij deze plek kon bib Joske ruimere activiteiten op poten zetten, buiten de eigen muren. Nederlands oefenen terwijl we kookten, zeefdrukken maakten, wilde kruiden plukten... We genoten van koffie & croissant met auteur Wouter Dehairs, en schaterden met andere vertellers. Kenan Erer liet ons dansen – haast een volksbal was dat – en proeven van Joske's nieuwe collectie Turkse literatuur. De talendokter wees ons erop dat Sint-Joost bevolkt wordt door jeugdige taalvirtuozen. Kinderen waren meer dan eens meester van de plek, en ook baby's werden verwend met massage, verhalen, geluiden... Dit klonk allemaal goed in onze oren. Dank aan iedereen die erbij was!

Hou website en Facebook in de gaten voor onze activiteiten:

www.sint-joost-ten-node.bibliotheek.be
& [Facebook.com/bibJoske](https://www.facebook.com/bibJoske)
www.cantinejosee.be

Op **zaterdag, 11.00 uur**, vertellen we verhalen. Elke eerste zaterdag van de maand in het Nederlands en in het Frans.

Wil je zelf komen vertellen? In de taal die jij kiest? Contacteer ons, of kom langs:

bibliotheek@sjtn.brussels -
02 201 00 97.



HERBRONNEN

Door de eeuwen heen ontstonden haast alle nederzettingen dicht bij stromend water. Dat dit tijdloos en evident is, vervaagde in vele geheugens en wel zo dat we amper nog weten waar de bronnen van onze waterlopen zich bevinden. Ook de aanwezigheid van water zette de mens in zijn hang naar vooruitgang naar zijn hand. We verlegden de loop van rivieren, stopten ze ondergronds, leidden ze om of groeven ze af in rechte kanalen. Inmiddels zijn ze danig vervuild, vergaten we waarom we ernaast wilden wonen en wat leven in de nabijheid van water voor een gemeenschap betekent. Blijkt dat we in de Maelbeekvallei, bakermat van Sint-Joost, zeker niet zonder vrijelijk stromend water zitten.

BRUSSELSE BRONNEN

Herbronnen kan op allerlei manieren slaan. Maar in het weekend van 7 en 8 oktober kon je op het Sint-Joostplein letterlijk op blote voeten en met de zon op je bol door een met bronwater gevuld vijvertje soppen. Deze tijdelijke rustplek kreeg de naam 'Pacificbron' en kwam er op initiatief van vzw herbronnen.ressources asbl die op deze manier hun project 'BMA label' aan het publiek voorstelde. Samen met Coördinatie Zenne vzw gaan ze op zoek om bronwater opnieuw bovengronds te brengen in de publieke ruimte en zo de Brusselse bronnen springlevend te maken. Punt is dat er ongeveer een 200-tal bronnen kabbelen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die allemaal worden omgeleid naar de riool. De Pacificbron is er één van en werd als eerste gekozen om na 55 jaar opnieuw even boven te drijven. Nele Maes, Robin De Ridder en Henri Lebbe zijn 3 stedenbouwkundigen die daar goede redenen voor hadden.

DE PACIFICBRON

De Pacificbron stroomt pal onder de in 1960 gebouwde residentie Pacific door en dus ook onder de voeten van de Sint-Joostenaren. Ik daalde af om te kijken. Het bleek niet zo heel moeilijk om het water van de bron naar de oppervlakte te laten vloeien. Een pompelpomp,

elektriciteit, een waterslang, wat spierkracht, 800 kg zand, gezond verstand en goede wil. Van het moment dat de deur van de ondergrondse parking onder de massieve blok beton van de residentie opengaat hoor je het levendig geluid van stromend water. Rustig kabbelend kan je het niet noemen daar onder de residence. Per dag stroomt er zo 'n slordige 43.200 L water aan een verbazende snelheid weg. Maar één weekend lang werd het bronwater niet linea recta de riolering ingepompt maar maakte een omweg via het geïmproviseerde vijvertje afgebakend door zitplaatsen gemaakt van zandzakjes.

HET WAAROM

Een ontmoetingsplaats creëren rond een natuurlijke waterbron is de inwoners laten proeven wat zulk een plek met hun buurt kan doen. Deze boodschap bracht aarde aan de dijk. Er werd zowel door bewoners als door passanten van gedachten gewisseld over wat je kan aanvangen met zoveel liters water. Welke vragen rezen er zoal?

Aangezien het water niet drinkbaar is, bestaat er een mogelijkheid om het water op te pompen zodat de bewoners van de residentie Pacific er hun toiletten mee kunnen doorspoelen? Het is toch godgeklagd dat dit overal gebeurt met drinkbaar water. Kan bronwater drinkbaar worden gemaakt? Wat is er daar voor nodig? Wat moet dat kosten? Van wie is dat water nu eigenlijk? Zou het niet logisch zijn om, in plaats van een zwembad te graven op één plaats, daar waar bronwater overal in de stad spontaan opwelt, een fontein te hebben? In een tijd waarin de stad in de zomer snakt naar verkoeling en daarom best snel kan vergroenen en dat groen ook water nodig heeft, kan dit bronwater toch zeker daarvoor wel gebruikt worden?



IN SINT-JOOST

DOOR DE AFVOER

Tegenwoordig spoelen toiletten de uitwerpselen van de Brusselaars door het riool. Maar dat was niet altijd het geval, want tot de millenniumwisseling werd het afvalwater van de stad, bij gebrek aan een waterzuiveringsstation, rechtstreeks in de Zenne geloosd! Brussel filtert zijn rioolwater pas sinds een jaar of tien. Nu loopt bij felle regen de riolering maar liefst tachtig keer per jaar over in de Zenne, met alle plasticvervuiling en vissterfte van dien. Bij droog weer zijn de voorgenoemde bronnen en het grondwater goed voor 25% van het debiet in de riolen. De meeste liters water die individueel worden verbruikt (bijna 100 per dag voor de inwoners van Brussel in 2020), worden echter voor andere doeleinden gebruikt dan om te drinken. Hygiënisch water - om te wassen, het toilet door te spoelen, de was te doen - is goed voor bijna 66% van dit verbruik.

KLIMAATOPWARMING EN WATERPROBLEMATIEK

Klimaatverandering duwt ons met de neus op een globaal waterprobleem. Het valt al dikwijls met bakken teveel uit de lucht, we krijgen het niet voldoende opgevangen of er valt te weinig regen met het risico op mislukte oogst en honger tot gevolg. Het is belangrijk om mensen bewust te maken van de interactie tussen onze levensstijl en deze essentiële bron, die niet altijd beschikbaar is geweest in onze huizen en die er misschien op een dag niet meer zal zijn als we niet meer doen om het te behouden.

DRINKWATER

In het oude Brussel waren de inwoners voor hun drinkwater aangewezen op openbare putten en bronnen. Tegen het begin van de 19de eeuw waren er zo'n 100 fontein gebouwd. Het drinkwater was gratis voor de bevolking maar de vraag naar water steeg en met de komst van een intercommunale watermaatschappij veranderde dit. Op basis van kadastrale gegevens betaalden eerst de eigenaars, daarna de gebruikers met de invoering van meters. De geschiedenis van onze factuur.

Fontein werden overbodig en verdwenen uit het stadsbeeld. Al maken we nu opnieuw de omgekeerde beweging, toen verdween geleidelijk aan ook het gebruik van gemeenschappelijke putten

en regenwaterreservoirs, wat ook het einde betekende van bepaalde vormen van gezelligheid. Het halen van water was anders wel zwaar werk dat meestal door vrouwen werd verricht al zal de gezelligheid dat zeker hebben goedge maakt. Drinkwater is een gemeenschappelijk goed en een kostbare hulpbron die voor iedereen en overal toegankelijk zou moeten zijn. Een randvoorwaarde die het leven in stand houdt.

EEN SOCIALE FUNCTIE

Hoe fijn zou het zijn mocht er in de openbare ruimte binnen elke gemeente een gemeenschappelijke plaats zijn die de mogelijkheid biedt voor spontane ontmoetingen en waar bewoners mee bepalen hoe die er moet uitzien. Waar mensen geen tuin of enkel een terras hebben kan een ontmoetingsplaats als een soort woonkamer fungeren, een ruimte met water, bomen en zitplaatsen. In Sint-Joost bewees vzw herbronnen.ressources asbl alvast dat zulk een plaats groot noch duur hoeft te zijn.

Oh ja, en als we geloven dat het kan, gebeurt het misschien ook wel.

Meer weten? <https://fb.watch/nqjiICG6GX/>

de bron Sint-Joostkerk
vzw Coördinatie Zenne - bma.brussels -
Bouwmeester-maitrearchitecte





BESPAREN MET SLIMME RADIATORKNOPPEN

Bio-ingenieur Wouter Acke zoekt bij elke editie van De Schakel uit hoe we op een praktische en eenvoudige manier het best ons energieverbruik beheren en zo kortsluiting vermijden in onze portemonnee.



Daarnaast kan je zelf via de telefoon de verwarming aansturen. Bijvoorbeeld voor je het huis uitgaat kan je de verwarming helemaal afzetten. Je hoeft niet meer elke knop in elke kamer dicht te draaien. Dat bespaart natuurlijk, zeker bij mensen die niet altijd de verwarming bijsturen. Omgekeerd moet je fysiek ook niet aanwezig zijn om opnieuw te verwarmen. Zo is je huis opnieuw op temperatuur wanneer je thuiskomt. Dat verhoogt het comfort. Ook kan de verwarming aan voor het opstaan, zodat je niet in een koude keuken ontbijt of in een koude badkamer moet douchen.

HOEVEEL BESPAAR JE?

Elke maand geeft de app een besparingsoverzicht. Hoeveel je echt bespaart hangt af van persoon tot persoon. Iemand die niet de gewoonte had om de verwarming vaak te regelen kan zo meer dan 20% besparen. Echt vergelijken tussen voor en na is altijd moeilijk, omdat de omstandigheden nooit gelijk zijn.

WAT KOST HET?

Als je een beetje uitkijkt betaal je € 60 per slimme knop. Er zijn ook verschillende producenten die slimme radiatorknoppen aanbieden. De terugverdientijd hangt af van het aantal radiatoren en de impact van je slimmere installatie. Wie vroeger eerder nonchalant de chauffage liet aanstaan zal meer besparen dan iemand die korter op de bal speelde. Maar zelfs als het wat langer duurt om de investering terug te verdienen, is het misschien beter om geld te spenderen aan technologie en niet aan het verbranden van fossiele brandstoffen?

In een volgend artikel kijken we naar warmwaterpompen.

Veel Brusselaars verwarmen hun woning collectief, met één gedeeld circuit voor alle appartementen. Onze afrekening gebeurt vaak met aangehechte warmtemeters die (draadloos) het verbruik doorgeven.

Helemaal niet geavanceerd, vaak is er zelfs geen individuele thermostaat voor de woning. Vandaag is er een makkelijke manier om zo'n verwarming te verbeteren: de slimme radiatorknop.

Die bevat een motor waarmee de knop zichzelf open en dicht kan draaien. Ook meten deze knoppen de kamertemperatuur en luchtvochtigheid. Communicatie gebeurt via Wifi met een kleine dongle die in je router steekt. De systemen zijn gemaakt om zelf te installeren, er is geen loodgieter nodig. Als je ze niet meer nodig hebt kan je ze ook makkelijk verwijderen en de oorspronkelijke knoppen terugplaatsen. Je hoeft geen eigenaar te zijn om slimme radiatorknoppen te gebruiken.

HOE WERKT HET DAN?

Via de app stel je een verwarmingsschema in. Vanaf dan gaat het vanzelf: de knoppen gaan dan automatisch de ingestelde temperatuur regelen.

OP DE STOEP

■ TEKST + CARTOON: © RODRIGO BURGOS ZAUTZIK
WWW.RODRIGOBZ.NET



15

We zijn een burgerbeweging die het moe is om te wachten op een betere verkeersveiligheid voor de fietsers in de stad. De lawine van elektrische fietsen, steps en scooters heeft het probleem enkel erger gemaakt. Dus maken we gebruik van oplossingen die al in de vorige eeuw werden bedacht: "Wij, luchtfietsers, staan in voor duurzame en veilige verplaatsingen van het werk naar huis.

KINDERSPEELWEEK KERSTVAKANTIE "SPEL EN BEWEGING"

Is het alweer zo koud buiten? Kan je niet meer sporten en spelen in het park? In deze speelweek gaan we samen veel beweging en sporten om warm te krijgen en plezier te hebben. Echt een week voor wie wil sporten op een grappige manier.

Leeftijd: voor kinderen geboren in 2017 – 2018

Wanneer: van dinsdag 2 tot en met vrijdag 5 januari 2024, van 09.00 tot 16.00 uur.

Prijs: € 60 / Tweede kind: € 50 / Paspertoe kansentarief: € 15 / Goedbedoeld: € 75 / Sociaal: € 45

Opvang: van 08.30 tot 09.00 uur en van 16.00 tot 17.30 uur.

Inschrijven: online via <https://tickets.vgc.be> of aan het onthaal in Ten Noey. In samenwerking met de VGC-sportdienst.



sport  brussel

NOVEMBER

Maandag 30 oktober tot vrijdag 3 november

Kinderspeelweek "Illusie" + kinderspeelweek "Theater op maat"

Woensdag 1 november

Feestdag: Ten Noey gesloten

Tot vrijdag 10 november

Tentoonstelling Aziz

Zaterdag 25 november

Brussel Helpt: spaghetti voor het goede doel

VASTE ACTIVITEITEN IN TEN NOEY

MA

Lessen Nederlands
Wel-Zennn atelier
Forró (Braziliaanse koppeldans)
Petit Mixed Media
Club Joske
Yoga voor vrouwen

DI

Lessen Nederlands
Naaiatelier voor kinderen
Multi Move
Naaiatelier Femma
Liedjes en ritmes Femma

WO

Countrydance 55+
Oriëntaalse dans
Balsporten
Yoga en dans
Buitensporten
Alfabetisering Frans

DO

Lessen Nederlands
Sint-Joost-ten-Zottekes
Fietscursus voor vrouwen
Free Style Lab

VR

Alfabetisering Frans

ZO

Arabische taallessen

COLOFON

ONTHAALBALIE

Aan het onthaal van Ten Noey kan je terecht voor allerlei informatie over cursussen, cultuur, wonen en werken in Brussel. Openingsuren: Maandag tot donderdag van 9u tot 20u
Vrijdag van 9u tot 18u

ADRESSEN

FEMMA/OKRA

Grevelingenstraat 20
1000 Brussel

JEUCDCENTRUM AXIMAX

J.W. Wilsonstraat 19
1000 Brussel
Tel. 02 280 45 56

BIB JOSKE

Grensstraat 2
1210 Sint-Joost-ten-Node

JOOST-E-FIEN

Braemtstraat 47
1210 Sint-Joost-ten-Node

GEMEENSCHAPSCENTRUM

TEN NOEY VZW

Gemeentestraat 25,
1210 Sint Joost ten Node
0448.851.563
RPR Brussel
tennoey@vgc.be
www.tennoey.be

PRIVACY

Ten Noey respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je 'De Schakel' toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum Ten Noey en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via tennoey@vgc.be of GC Ten Noey, Gemeentestraat 25, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.tennoey.be/uw-privacy

WERKTEN MEE

AAN DIT NUMMER

Kaatje Van Hemelrijck, Ziggy Vendemmia, Pol Vervaeke, Rodrigo Burgos Zautzik, Lieselotte Vervoort, Jos Laporte, Simon Vandersmissen, Ankelien Kindekens, Mohamad Munem, Wouter Acke.

ZETWERK

www.madebydesign.be

Y.U. Patrick Moyersoem

(Gemeentestraat 25 – 1210 SJTN)
Gemeenschapscentrum Ten Noey vzw
0448.851.563 RPR Brussel

LIJZENDINGEN VOOR HET

VOLGENDE NUMMER WORDEN

VERWACHT OP 5 DECEMBER 2023.

INZENDINGEN DIE ONS NA DEZE

DATUM BEREIKEN, KUNNEN WIJ

NIET MEER PUBLICEREN. DANK

VOOR JE BEGRIP.

16

DE
SCHAKEL
NOV
DEC
2023

MEER INFO!



BEZORG ONS JE MAILADRES VIA [TENNOEY@VGC.BE](mailto:tennoey@vgc.be) EN ONTVANG INFORMATIE OVER ONZE ACTIVITEITEN VIA MAIL OF VIND TEN NOEY LEUK OP FACEBOOK!